

Міністерство освіти і науки України
Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана
Хмельницького
Мовний центр «Тьютор»

Студентське наукове товариство

СТУДЕНТСЬКІ НАУКОВІ СТУДІЇ

Збірник наукових праць студентів

Мелітополь

2020

Рекомендовано збірник наукових праць до друку за ухвалою Вченої ради Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (протокол від... квітня 2020 року №)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Коноваленко Т.В.	—	декан філологічного факультету, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики викладання германських мов
Гармаш О.Л.	—	завідувач кафедри германської філології, доктор філологічних наук, доцент кафедри германської філології
Гуров С.Ю.	—	завідувач кафедри методики викладання германських мов, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики викладання германських мов
Баранцова І.О	—	кандидат педагогічних наук, ст.викл. кафедри методики викладання германських мов
Гурова Т.Ю.	—	кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики викладання германських мов
Жигоренко І.Ю.	—	кандидат філологічних наук, доцент кафедри германської філології
Денисенко Н.В.	—	кандидат філологічних наук, доцент кафедри германської філології
Матюха Г.В.	—	кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики викладання германських мов
Насалевич Т.В.	—	кандидат філологічних наук, доцент кафедри германської філології
Тарасенко Т.В.	—	кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики викладання германських мов

Автори опублікованих праць несуть відповідальність за точність наведених фактів, цитат, посилань, власних імен та інших відомостей.

Студентські наукові студії. Збірник наукових праць студентів. – Мелітополь: МДПУ ім. Богдана Хмельницького, 2020. – 394 с.

УДК 378.4 (477.64-21) МДПУ:811.111

Адреса: Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, вул. Грушевського – 24, Україна, 72112

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ:

1. Ахінько А.В. – магістрант філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
2. Балуєва К.О. – магістрант філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
3. Барановська В.В. – студент філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
4. Безрідна А.І. – магістрант філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
5. Блищик М.В. – студент природничо-географічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
6. Богданенко К.І. – магістрант філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
7. Бойко С.О. – магістрант філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
8. Болотіна О.С. – магістрант філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
9. Бондар Н.В. – магістрант філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
10. Борисова О.В. – магістрант філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
11. Борт І.М. – магістрант філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
12. Бруснік О.К. – студент філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
13. Бурцева А.О. – магістрант філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
14. Бухановська М.А. – магістрант філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
15. Васильєва А.О. – магістрант філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
16. Васильченко К.О. – магістрант філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
17. Вовк А.В. – магістрант філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
18. Гавриленко Є.А. – магістрант філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
19. Гарбарчук В.І. – магістрант філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
20. Гаркушка Д.Ю. – студент філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
21. Глебова К.Є. – магістрант філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
22. Глущенко Ю.В. – магістрант філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
23. Головачова Є.О. – магістрант філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
24. Горючкіна Ю.О. – магістрант філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
25. Грачова М.В. – магістрант філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
26. Григор'єва Н.В. – магістрант філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького
27. Гринченко А.А. – магістрант філологічного факультету МДПУ ім.Б. Хмельницького

Отже, оповідь у повісті В. Нестайка «Неймовірні детективи» сповнена мовними засобами творення комічного, серед яких найчастіше трапляються прийоми контрасту, вживання термінології та слів у невластивому їм значенні, дотепні фразеологізми тощо. Гумор письменника, в цілому, є доброзичливим, сповненим поваги до своїх персонажів, повчальним.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Мацько Л. І., Сидоренко О. М., Мацько О. М. Стилiстичнi засоби смiхової культури. *Стилiстика української мови: підручник*. Київ: Вища школа, 2003. С. 388–410.
2. Нестайко В. З. Неймовірні детективи. Київ: Країна Мрій, 2012. 400 с.
3. Сіроштан Т. В., Атаманюк М. В. Особливості функціонування абстрактної лексики в сучасних художніх творах для дітей. *Мова. Свідомість. Концепт: зб. наук. статей / відп. ред. О. Г. Хомчак*. Вип. 7. Мелітополь: МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2017. С. 99–103.

Кривошеєва К. Є.

Науковий керівник – кандидат філологічних наук,

доцент Сіроштан Т. В.

НАЗВИ ДІЙ У ПРОЗІ Ю. АНДРУХОВИЧА

Анотація. У статті досліджено особливості функціонування найменувань дій у прозових творах Ю. Андруховича, визначено їх склад, встановлено семантико-стилістичні ознаки таких слів.

Ключові слова: назви дій, девербатив, абстрактна лексика, семантика, стилістична функція.

Назви дій – це іменники віддієслівного походження, що становлять значну частину лексичної системи сучасної української мови. Вони являють

собою абстрактні найменування, тобто слова, які з'являються на найвищому рівні розвитку мислення, коли все вчинене, усвідомлене й узагальнене стає поняттям [5, с. 177]. Абстрактні слова «називають поняття, що не мають реального втілення, тобто вказують на стан, почуття, процес, якість, риси характеру, різні вияви інтелектуального рівня людини, відносини між особами, народами, особливості етикету, є науковими та виробничими термінами» [4, с. 171].

Незважаючи на велику кількість праць, присвячених дослідженню абстрактної лексики (Н. Медведовської, З. Піскозуб, Л. Полюги, Т. Сіроштан, Н. Томи, І. Чепіги та інших учених-лінгвістів), іменники віддієслівного походження на позначення дій, процесів і станів у художньому мовленні Ю. Андруховича не були предметом спеціального дослідження. Це зумовлює актуальність нашої розвідки.

Мета статті – визначити особливості функціонування назв дій у художній прозі Ю. Андруховича, зокрема у творах «Як ми вбили Пятраса», «Зима і сні вартового», «Коханці Юстиції».

Перш за все, варто зауважити, що іменників на позначення дій, процесів в аналізованих творах виявлено в значній кількості. Вони мають різноманітні семантичні відтінки, проте найчастіше це назви опредметненої дії, процесу, що вживаються в суто номінативній функції, наприклад: *Тобі зимно, ти ніяк не дочекаєшся, поки черговий запише свою **перевірку** і поїде назад у штаб давити масу* [1, с. 1384] (від *перевірити*); *потім у тилу ворога захоплюєш командний пункт – це тільки **навчання*** [1, с. 1386] (*навчати*); *ти спиш під **кружляння** сніжинок* [1, с. 1386] (від *кружляти*); *в усіх цих **зникненнях** не обійшлося без Альберта Вироземського* [2, с. 54] (*зникати*); *Проте головні надприбутки Альберт Вироземський одержує від **продажу** підробних індульгенцій...* [2, с. 55] (*продати*); *Але **перевищення** числа дванадцять здавалося йому нерозумною надмірністю та протиприродною розбещеністю* [2, с. 56] (від *перевищити*); *його порвали на ганчірки з метою **технічного обслуговування** машин* [3, с. 1375] (від *обслуговувати*); *З лікарні тіло знову*

доставили в частину, щоб оформити всі документи на **перевезення** в литовське місто Каунас [3, с. 1377] (*перевезти*) тощо.

Інша група девербативів – це слова конкретно-чуттєвого сприймання, які виконують образно-експресивну функцію, наприклад: *тебе змушують пошвидше з'їсти весь той хліб під глузування і стусани*, тобі дають на це дві хвилини [1, с. 1383] (від *глузувати*); Джон Стіл не забуває згадати про це, але він нічого не пише про внутрішні бурі і глибоко затаєні **терзання** – як і про нервову гру вилицями [2, с. 33] (від *терзати*); Любов – це той **щем**, без якого нас немає [2, с. 42] (від *щемити*); Отець Алоїзій, духівник засудженого, все ще ступає за ним услід, імітуючи останню спробу видобути з нього бодай натяк на **каяття** [2, с. 48] (*каятися*); За здивуванням прийшло **потрясіння**, а кулачки самі собою стиснулися так, що з-під нігтів бризнула кров: їх у нього семеро! [2, с. 54] (від *здивувати*, *потрясти*); голови розриваються від **реву** танків і бронемашин [3, с. 1381] (*ревіти*) та ін.

Нульсуфіксальні за структурою назви дій допомагають авторові передати миттєву або коротку, переважно завершену дію, наприклад: доводилося шалено крутитися й конспірувати ледь не кожен свій **порух** [2, с. 56]; Сам же Фризура не мав іншого **відступу**, крім як стрибнути в бурхливі річкові води [2, с. 77]; Назва фільму не дуже заохочувала до масового **перегляду** [2, с. 80]; Це якщо не зважати на два-три розрізнені **висвисти** з тієї частини залу, де засіли Фелюсові хлопці [2, с. 54] тощо.

Частина назв дій є термінами різних галузей, вживання яких дозволяє авторові створити необхідну атмосферу. Наприклад, юридична термінологія: Та й Саши Мельникові Бузенко встиг утовкмачити, які слів давати **свідчення** [1, с. 1375]; **Розслідування** дійшло висновку про нещасний **випадок** з вини самого потерпілого [1, с. 1376]; Тому в день **виконання** смертельного засуду натовпи святково вирядженої людності... зустрічають його появу на площі одностайним свистом і скандуванням [2, с. 47]; судові дебати мали поточитися лише навколо технічних деталей **виконання вироку** [2, с. 59]; Але ваш **наказ**, товаришу маршал, я обов'язково виконаю [3, с. 1385] та ін.

Трапляється також термінологія з філологічної галузі: *Натомість оповідь, яку подибуємо у Владислава Лозинського в його капітальному томі..., викладено надто тенденційно... [2, с. 8]; Справжня історія цирку «Вагабундо» не написана до сьогодні, існують лише фрагменти **переказів** з різних епох, занадто віддалених одна від одної... [2, с. 53]* тощо.

Отже, більшість абстрактних іменників віддієслівного походження, зафіксованих у творах Ю. Андруховича, – це назви дій, процесів і станів, що вживаються з номінативною функцією і є стилістично нейтральними. Водночас велика кількість девербативів має експресивне забарвлення і слугує створенню художніх образів, емоційному впливу на читача, передає авторське ставлення до змісту повідомлення.

ЛІТЕРАТУРА:

4. Андрухович Ю. Зима і сніг вартового. *Українська мала проза XX століття: антологія / упоряд. В. Агеєва*. Київ: Факт, 2007. С. 1379–1386.
5. Андрухович Ю. Коханці Юстиції: роман. Чернівці: Меридіан Чернівці, 2018. 304 с.
6. Андрухович Ю. Як ми вбили Пятраса. *Українська мала проза XX століття: антологія / упоряд. В. Агеєва*. Київ: Факт, 2007. С. 1373–1378.
7. Сіроштан Т. В. Абстрактна лексика в українській мові XIX ст. (на матеріалі словника П. Білецького-Носенка). *Світ мови – світ у мові: матеріали V Міжнародної наукової конференції (м. Київ, 24–25 жовтня 2019 р.; Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова): тези доповідей*. Київ: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2019. С. 171–173.
8. Сіроштан Т. В. Назви дій у словотвірній системі праслов'янської мови. *Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія: «Філологічні науки» (мовознавство): зб. наук. пр. № 7*. Дрогобич, 2017. С. 177–181.

Дорогань Ю.В., Фокіна А.Д. Сучасні методологічні аспекти лінгвістичних досліджень.....	132
Дятленко А.О. Теоретичні аспекти дослідження концепту в англійській мові.....	136
Заярна П.А., Яремчук О.А. Поняття словотвору та номінації в сучасній практиці дослідження англійської мови.....	141
Кайда А.В., Юрова В.С. Багатогранність поняття «текст» у сучасному мовознавстві.....	145
Коляда В. К., Мазіна А. А. Теоретичні аспекти неологізації в англійській мові.....	154
Козинець В.С. Проблематика визначення терміну «емфаза» в працях сучасних лінгвістів.....	148
Корольова А.О. Мовні засоби вираження гумору в повісті В. Нестайка «Неймовірні детективи».....	158
Кривошеєва К.Є. Назви дій у прозі Ю. Андруховича.....	161
Лисенко А.А. Роль фразових дієслів в розмовній мові героїв кінофільмів (на матеріалі художнього фільму «Джуманджі».....	165
Міроненко М.Д., Смірнова О.В. Поняття норми та варіативності в сучасній англійській мові.....	169
Найпак А.С. Praseologisms, as a source of information on English humour.....	172
Опашко Г.І. Асиміляція французьких запозичень в англійську мову.....	175
Передерій Д.М. Семантична зміна значення слова як мовний процес.....	179
Пугач М.О. Метафора в романі Ю. Андруховича «Коханці Юстиції».....	183
Рішко А.Р. Особливості ойконімії США.....	186
Соломонова Н.Ю. Специфіка відображення скандинавської мовної картини світу в англійськомовному серіалі «The Vikings».....	191
Тарасенко М.Р. Лінгвістичні особливості авторських неологізмів.....	196
Тур М.Є. Синтаксичні умови інверсії в англійській мові.....	200
Фащук А.О. До питання про функціонування фразеологічних одиниць в засобах масової інформації.....	204